

Πάσχα

Η λέξη Πάσχα προέρχεται από την αραμαϊκή pascha < εβραϊκή pesah που σημαίνει «πέραςμα, διάβαση».>

Η λέξη περιέγραφε «τη δεκάτη πληγή κατά των Αιγυπτίων, όπου, σύμφωνα με τη βιβλική παράδοση ο άγγελος προσπερνούσε τις πόρτες των Ιουδαίων, που ήταν βαμμένες με αίμα αρνιού και δε σκότωνε τα πρωτότοκα παιδιά τους, (πβ, εξοδ 12, 23)»*

>> Οι Χριστιανοί γιορτάζουν την ανάσταση του Σωτήρα και τη διάβαση από το θάνατο στη ζωή.

Σταυρός

Η λέξη σταυρός αρχικά δήλωνε τον όρθιο πάσσαλο ή οτιδήποτε

χρησιμοποιούσαν για να στηρίζουν κάτι. Παράγεται από το ρ, ίστημι < θ.

-στα. Στα Λατινικά αποδόθηκε και με τη σημασία του in-staurare (: αποκαθιστώ κάτι στην αρχική του θέση). Στην Καινή Διαθήκη αντί για τη λέξη σταυρός χρησιμοποιείται, εναλλακτικά και η λέξη «ξύλον» (π.χ. κρεμάσαντες επί ξύλου, Πραξ. 5,30)

Οβελός και οβελίας

Ο οβελός είναι η σιδερένια ράβδος, η σούβλα, στην οποία περνιούνται κομμάτια κρέατος για ψησιμο. Με τη λέξη Οβελίας δηλώνεται το αρνί που ψήνεται στη σούβλα, παρόλο που αρχικά προσδιόριζε οτιδήποτε ψήνεται στη σούβλα. Από τη λέξη οβελός παράγεται και η λέξη οβολός που καλείστε να προσφέρετε στην εκκλησία ή και αλλού.

Καλό Πάσχα!

Το λεξιλόγιο του Πάσχα

Λιγότερο από μια εβδομάδα μας χωρίζει από την Μεγάλη Εβδομάδα και σε λίγες μέρες οι εορτασμοί για το Πάσχα θα κορυφωθούν. Το Πάσχα, η πιο όμορφη και χαρούμενη, η πιο λαμπρή γιορτή, γιορτάζεται με μεγάλη κατανύξη και λαμπρότητα από τους χριστιανούς σε όλο τον κόσμο και υπάρχουν ένα πλήθος από έθιμα και παραδόσεις που συνδέονται με τον εορτασμό του. Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος θα βάψουμε τα πασχαλινά αυγά κόκκινα, θα φουρνίσουμε και θα γευτούμε μοσχομυριστά τσουρέκια, θα ανάψουμε τη λαμπάδα, θα ψήσουμε τον οβελία. Αλήθεια ξέρετε τι συμβολίζουν τα έθιμα αυτά;

ΠΑΣΧΑ

Η λέξη Πάσχα προέρχεται από την αραμαϊκή λέξη pascha < εβραϊκή pesah που σημαίνει «πέραςμα, διάβαση» συμβολίζοντας το πέραςμα του Εβραϊκού Λαού από την Αίγυπτο, στην ελευθερία προς γη της επαγγελίας. Με απόφαση της Α' Οικουμενικής Συνόδου, το 325 μ.Χ., το Πάσχα ορίστηκε να γιορτάζεται την πρώτη Κυριακή μετά από την πανσέληνο της εαρινής ισημερίας. Το Πάσχα, ο λαός, μαζί με την «εκ νεκρών Ανάσταση» του Χριστού, τη νίκη Του δηλαδή ενάντια στο θάνατο, γιορτάζει και την ανάσταση της άνοιξης, το ξύπνημα της φύσης μετά τη νάρκη του χειμώνα.

ΚΟΚΚΙΝΑ ΑΥΓΑ

Τα αυγά, από αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι και σήμερα, αποτελούν σύμβολο γέννησης της ζωής. Το κόκκινο χρώμα των πασχαλινών αυγών σύμφωνα με τη χριστιανική παράδοση δικαιολογείται από το γεγονός ότι η Παναγία τοποθέτησε μπροστά στα πόδια του νεκρού πλέον εσταυρωμένου Ιησού αυγά, τα οποία βάφτηκαν κόκκινα από το αίμα που έρε-

χε από τις πληγές του. Σύμφωνα με μια άλλη απόψη, μια γυναίκα περπατούσε στο δρόμο, λίγες ώρες μετά τη Σταύρωση του Ιησού, κρατώντας ένα καλάθι με αυγά. Της είπαν ότι ο Χριστός αναστήθηκε. Κι εκείνη απάντησε ότι μόνον εάν τα αυγά κοκκινίσουν θα το πιστέψει. Λίγα λεπτά αργότερα τα αυγά κοκκίνισαν. Οι χριστιανοί από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια βάφουν κόκκινα αυγά τιμώντας την θυσία του Θεανθρώπου και γιορτάζοντας ταυτοχρόνως την Ανάστασή του. Το τσούγκρισμα των πασχαλινών αυγών, συμβολίζει την Ανάσταση του Χριστού. Όταν το κέλυφος του αυγού σπάσει με το τσούγκρισμα, γεννιέται μια ζωή, έτσι και το πασχαλινό αυγό συμβολίζει το σπάσιμο του τάφου του Χριστού και την Ανάστασή Του.

Ο ΛΑΓΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΥΝΕΛΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Το έθιμο το Πάσχα να προσφέρουμε σοκολατένια κουνέλια και λαγούς και γενικότερα να χρησιμοποιούμε διακοσμητικά λαγουδάκια είναι ξενόφερτο και έχει τις ρίζες του στη γερμανική παράδοση συμβολίζοντας τη γονιμότητα. Η γονιμότητα συνδέεται με το Πάσχα υπό την έννοια ότι Πάσχα κάθε χρόνο πέφτει την άνοιξη όπου η φύση αναγεννάται και προσφέρει τους καλύτερους καρπούς μετά από την κακοκαιρία του χειμώνα.

ΠΑΣΧΑΛΙΝΟΣ ΟΒΕΛΙΑΣ

Το έθιμο του οβελία συνδέεται άμεσα με την εβραϊκή παράδοση σύμφωνα με την οποία με το αίμα των θυσιαζόμενων αμνών έβαφαν την είσοδο των σπιτιών τους στους πρώτους εορτασμούς του Πά-

σχα, κατ' αναπαράσταση της νύκτας της εξόδου από την Αίγυπτο. Ο αμνός συμβολίζει τον Χριστό και την θυσία του. Άλλωστε ο Ιωάννης ο Βαπτιστής είχε παρομοιάσει το Χριστό με τον «Αμνό του Θεού, ο οποίος θα πάρει μαζί του την αμαρτία του κόσμου».

ΤΣΟΥΡΕΚΙ

Το όνομα «τσουρέκι» προέρχεται από την τουρκική λέξη «corek» που αναφέρεται σε οποιοδήποτε ψωμί είναι φτιαγμένο με ζύμη που περιέχει μαγιά. Το τσουρέκι στη χριστιανική λατρεία αντιπροσωπεύει την ανάσταση του Χριστού, καθώς το αλεύρι ζωντανεύει και μεταμορφώνεται σε ψωμί. Πρωί-πρωί τη μεγάλη Πέμπτη, σε όλη την Ελλάδα, οι γυναίκες καταπιάνονται με το ζύωμα. Ζυμώνουν με μυρωδικά τις κουλούρες της Λαμπρής και τις στολίζουν με λουρίδες από ζυμάρι και ξηρούς καρπούς. Ανάλογα με το σχήμα που τους έδιναν παλιότερα είχαν και διάφορα ονόματα. «Κοφίνια», «καλαθάκια», «δοξάρια», «αυγούλες», «κουτσούνες», «κουζουνάκια». Το σχήμα των τσουρεκιών ποικίλλει ανάλογα με τις τοπικές παραδόσεις. Το πιο γνωστό είναι φυσικά η πλεξούδα, με ή χωρίς κόκκινο αυγό. Οι πλεξούδες και οι κόμπι προέρχονται από τους ειδωλολατρικούς χρόνους ως σύμβολα για την απομάκρυνση των κακών πνευμάτων.

ΛΑΜΠΑΔΑ

Η λαμπάδα που είθισται να κρατάμε το βράδυ της Ανάστασης συμβολίζει το χαρμόσυνο μήνυμα της ανάστασης, τη νίκη του φωτός έναντι του σκότους και το ξύπνημα της άνοιξης.